

Over werk, trauma's en herstel

Het Ro theater trekt het land door met de voorstelling 'Leger', die gaat over soldaten op missies en over wat er met hen gebeurt als ze op Vliegbasis Eindhoven landen en weer terugkeren in de samenleving. De schrijver van de voorstelling, Rik van den Bos vertelt: "Ze hebben iets meegemaakt wat ze aan niemand kunnen uitleggen, zijn terug gekomen en merken: ik pas hier niet meer, mijn vrouw, mijn vrienden, mijn ouders begrijpen me niet. Die wond wilde ik in de voorstelling bloot leggen en aan niet-militairen laten zien." (Volkskrant 13 maart 2015, V12). Het verhaal over deze voorstelling vertaalde ik naar de situatie bij politiemensen, die ook heftige gebeurtenissen meemaken en daar niet altijd ongeschonden uitkomen. In onderzoek naar langdurig verzuim bij de Nationale Politie ben ik deze mensen tegen gekomen. Zij hebben in hun werk heftige incidenten meegemaakt, waar zijzelf maar ook de organisatie niet op tijd of inadequaat mee om konden gaan. Daarmee werd de stress die veroorzaakt werd door het incident zelf versterkt door organisationele bronnen van stress (geen adequate signalering, geen passende bejegening, wachtlijsten bij hulpverleners etc.). Mensen met PTSS (Post Traumatische Stress Stoornis) zijn niet altijd makkelijk in de omgang, zij trekken zich terug of worden juist snel boos. Kennis over dit fenomeen maakt begrip van dit gedrag en daarmee een betere omgang ermee mogelijk. In ons onderzoek komt –net als bij het Ro theater- naar voren dat PTSS een groot beroep doet op het thuisfront, die zelf herkenning van hun situatie nodig hebben om een rol te kunnen spelen bij herstel en reïntegratie. De politie is sinds een aantal jaar bezig met beleid ten aanzien van PTSS en dat is zeker geen overbodige luxe. In ons onderzoek pleiten we ervoor dit beleid niet te beperken tot steun voor de mensen die het betreft, maar vragen we ook aandacht voor de stressfactoren die vanuit de organisatie een rol blijken te spelen.

Dit brengt me op het begrip 'organisatietrauma' of 'getraumatiseerde organisatie', waarover Cecile Oosting binnen het lectoraat Duurzaam HRM een promotieonderzoek doet. Er kunnen binnen organisaties heftige gebeurtenissen plaatsvinden waardoor collectieve trauma's ontstaan (verkeerd lopende reorganisaties, een brand, plotselinge stopzetting van financiering etc.). Het kan ook zijn dat een organisatie door een voortdurende reeks kleinere trauma's van individuele leden ervan langzamerhand een collectief trauma opbouwt dat middels de grondpatronen in de interacties langzaam in het DNA van de organisatie kruipt. Cecile onderzoekt welke interventies behulpzaam zijn bij het herstel van trauma's in organisaties, waarbij zij vooral kijkt naar organisatieopstellingen. Daarmee hopen we niet alleen trauma's in organisaties goed in beeld te krijgen, maar ook een bijdrage te leveren aan het hanteerbaar maken ervan.

Leni Beukema